

УДК 378.146

О.П. Третяк, О.Б. Мехед, Н.В. Тюпіна
м. Чернігів, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ХМАРНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ (ХМАРА GOOGLE)

Відповідно до умов Болонської декларації в процесі навчання зменшується частка прямого інформування студента й розширюється застосування інтерактивних форм роботи студента під керівництвом викладача. У вищій школі стоїть питання адаптації до умов вузівського навчання, де частка самостійної праці, самоорганізації, самоосвіти значно збільшується.

Згідно з даними [6, с. 3] на момент вступу до вишу лише 40 % абітурієнтів здатні самостійно працювати з різними джерелами інформації, близько 80 % студентів, що самостійно виконують навчальні завдання, потребують додаткових консультацій з викладачем. Фактично близько 95 % студентів відчують потребу в допомозі при виконанні самостійних завдань, у зв'язку з чим роль педагогічної підтримки студентів істотно зростає. Педагогічна підтримка, що представляє особливий напрямок діяльності, послідовно розвиває принципи особистісно орієнтованої освіти і спрямована на вирішення проблем і подолання труднощів. Використовується також поняття «педагогічний супровід», що означає безперервну діяльність викладача, спрямовану на запобігання труднощів у студентів перших курсів навчання. Велику роль в організації самостійної роботи студентів (СРС) відіграють інформаційні комп'ютерні технології та потужні програмні продукти, що дозволяють істотно впливати на процес проектування, дозволяючи, наприклад, імітувати моделі реальних процесів з урахуванням імовірнісного характеру навколишньої реальності [5, с. 29]. Поза сумнівом, використання в освітньому процесі комп'ютерних технологій вимагає в першу чергу від викладача високої підготовки в області сучасних інформаційних технологій.

На теоретико-методологічному рівні проблема організації самостійної роботи студентів знайшла своє висвітлення в працях багатьох педагогів: А. Алексюка, С. Архангельського, Ю. Бабанського, В. Безпалька, П. Підкасистого, психологів: А. Петровського, О. Леонтьєва, К. Платонова, С. Рубінштейна, методистів: О. Біляєва, Л. Паламар, М. Пентилук, К. Плиско. У той же час самостійна робота, її планування, організаційні форми і методи, а також система відстеження результатів не повною мірою досліджені в педагогічній теорії в контексті модернізації освіти.

Мета дослідження: визначення особливостей організації безперервної самостійної роботи студентів як виду навчальної діяльності, спрямованого на формування пізнавальних здібностей студентів за допомогою хмарної технології збереження інформації (хмара Google).

У процесі дослідження ми дотримувалися ідеї антропоцентричного підходу (К. Ушинський [9], В. Слободчиков [7], І. Байкова [1]), згідно з яким людина є самоцінністю і суб'єктом життя і діяльності, педагогічна взаємодія будується на принципі суб'єкт-суб'єктних взаємин, співпраці; теорія діяльності А. Леонтьєва [4] та теорія поетапного формування розумових дій (П. Гальперін [2], Н. Талізін [8]).

Базою дослідження є Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка. У дослідженні взяли участь 120 студентів.

Існує безліч визначень поняття самостійної роботи студентів, але по суті вони зводяться до того, що самостійна робота студентів - це планована індивідуальна або колективна навчальна і наукова робота, виконувана в рамках освітнього процесу під методичним і науковим керівництвом і контролем з боку викладача. Самостійна робота розглядається як вища форма навчальної діяльності, яка носить інтегральний характер і по суті є форма самоосвіти [3, с. 1].

У зв'язку зі зменшенням тижневого навантаження структура аудиторних занять навчальних курсів набуває змін у бік підвищення практичної підготовки фахівців. Тому лекційні

курси суттєво скорочуються і така традиційна академічна форма навчального заняття як лекція набуває нового змісту, стає більш оглядовою.

Лекційне заняття може досягнути своєї мети за умов попередньої самостійної підготовки студентів. Виходячи з зазначеного, організація ефективної самостійної роботи студентів, на нашу думку, повинна мати дві взаємопов'язані складові:

- методичне забезпечення для організації СРС;
- сховище для методичних матеріалів на електронних носіях, доступне 24 години 7 днів на тиждень.

Досвід використання навчально-методичних комплексів дисциплін на хіміко-біологічному факультеті ЧНПУ імені Т.Г. Шевченка дозволяє запропонувати для розгляду ефективні, на нашу думку, підходи до організації СРС.

Навчально-методичний комплекс дисципліни розглянуто на прикладі дисципліни «Генетика з основами селекції», який читається студентам-біологам на 4 курсі. Комплекс містить конспект лекцій з ілюстраціями на 150 та 208 сторінок та мультимедійні презентації, де викладено основний теоретичний матеріал курсу, методичні вказівки до лабораторно-практичних занять, термінологічний словник (друковані варіанти яких знаходяться в бібліотеці), тестові завдання як засіб організації самостійної роботи студентів протягом семестру та для комп'ютерного контролю знань до кожної теми курсу (база містить більше 1000 завдань), питання для підготовки до колоквиумів та екзаменів.

В якості сховища для забезпечення доступу студентів до електронної версії навчально-методичного комплексу вже 3 роки ми використовуємо хмарну технологію збереження інформації – хмару Google (Google-диск).

На початку навчального семестру староста групи одержує посилання на відповідну папку на Google-диску, по якому в мережі Інтернет можна продивитись та завантажити необхідні навчальні матеріали відповідно до календарного плану з робочої навчальної програми дисципліни. У папці також містяться електронні варіанти доступних підручників та навчальних посібників.

При такому підході студенти заздалегідь знають тематику та основний матеріал лекційних занять, що дозволяє їм самостійно опанувати та усвідомлено винести на лекцію обговорення найскладніших питань. Таким чином, на лекційному занятті максимально ефективно використовується час.

Після опанування навчального матеріалу, обговорення на заняттях найскладніших питань, контроль знань студентів здійснюється при комп'ютерному тестуванні та усних колоквиумах.

В той же час необхідно відмітити, що технічні можливості ІКТ можуть бути оптимально реалізовані в рішенні питання організації самостійної навчальної діяльності студентів при виконанні сукупності педагогічних умов, тобто організаторських зусиль педагогів в ході освітнього процесу. Зокрема, проводиться попередня діагностика рівня актуального розвитку студентів, їх комп'ютерної компетентності. Відбір ІКТ здійснюється відповідно рівню комп'ютерної компетентності студентів та завдань освітнього процесу.

Використання хмарної технології дозволяє надати студентам свободу вибору темпу і послідовності опанування матеріалу за допомогою Google-диску в межах обумовленого часу, що сприяє створенню доброзичливого психологічного клімату на заняттях.

В той же час СРС передбачає здійснення систематичного контролю за ходом роботи студента, тому використання ІКТ в самостійній і в аудиторній роботі студентів здійснюється під чітким контролем з боку викладача.

Висновки. Досвід створення та використання методичного забезпечення організації СРС на хіміко-біологічному факультеті та розміщення його на хмарному сервісі збереження інформації дозволяє:

- Студентам своєчасно та в повному обсязі мати доступ до навчального матеріалу 24 годин 7 днів на тиждень.
- Самостійно опановувати навчальний матеріал, готуватись до лекційних занять, на яких

самі студенти визначають теми та питання для обговорення.

– Наявність бази тестових завдань дає змогу всебічно розглянути навчальний матеріал, формувати систему наукових понять та оцінити рівень навчальних досягнень при комп'ютерному тестуванні та інших формах контролю СРС.

Перспективними напрямками в розробці питання оптимізації самостійної роботи студентів ми вважаємо диференціацію та уточнення педагогічних умов і технічних вимог в залежності від особливостей тих чи інших навчальних дисциплін (зокрема природничого циклу).

Література:

1. Байкова Л.А. Теоретико-методологические основы гуманизации педагогической системы образовательного учреждения. Рязань: Ряз. гос. пед. ун-т им. С.А. Есенина, 2004. - 288 с.
2. Гальперин П.Я. Психология мышления и учение о поэтапном формировании умственных действий. -М.: Наука, 1966. 348 с.
3. Кечик О.О. Форми та методи самостійної роботи студентів педагогічного коледжу / О.О. Кечик. // Науковий вісник Донбасу. - 2011. - № 1. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/nvd_2011_1_26.pdf
4. Леонтьев А.Н. Проблемы развития психики. М.: Изд-во АПН РСФСР, 1959.-495 с.
5. Пичкова Л.С. Организация самостоятельной работы студентов как фактор формирования профессионально значимых компетенций / Л.С. Пичкова // Пути повышения конкурентоспособности экономики России в условиях глобализации, Материалы конференции. МГИМО (У) МИД РФ. - М.: МГИМО-Университет, 2008. – С. 28-34.
6. Самостоятельная работа студентов: метод указания / сост.: А.С. Зенкин, В.М. Кирдяев, Ф.П. Пильгаев, А.П. Лащ – Саранск: Изд-во Мордов. ун-та, 2009. – 35 с.
7. Слободчиков В.И. Основы психологической антропологии. М. : Школа-Пресс, 1995. – 290 с.
8. Талызина Н.Ф. Теория поэтапного формирования умственных действий. Теории учения. Хрестоматия. Часть 1. Отечественные теории учения. - Под ред. Н.Ф. Талызиной, И.А. Володарской. М.: Редакционно-издательский центр «Помощь», 1996. -140 с.
9. Ушинский К. Д. Материалы к третьему тому «Педагогической антропологии». / К. Д. Ушинский. Режим доступу: http://az.lib.ru/u/ushinskij_k_d/text_1870_chelovek_kak_predmet_vospitaniya_tom_3.shtml

У статті розглянуто особливості організації самостійної роботи студентів за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема хмарної технології збереження інформації (хмара Google), запропоновано досвід створення та використання методичного забезпечення та розміщення його на хмарному сервісі збереження інформації для створення оптимальних умов організації самостійної роботи студентів. Запропонована система дає змогу всебічно розглянути навчальний матеріал, формувати систему наукових понять та об'єктивно оцінити рівень навчальних досягнень студентів.

Ключові слова: самостійна робота, форми та методи самостійної роботи, хмарна технологія, Google-диск.

В статье рассмотрены особенности организации самостоятельной работы студентов с помощью информационно-коммуникационных технологий, в частности облачной технологии хранения информации (облако Google), предложено опыт создания и использования методического обеспечения и размещение его на облачном сервисе хранения информации для создания оптимальных условий организации самостоятельной работы студентов. Предложенная система позволяет всесторонне рассмотреть учебный материал, формировать систему научных понятий и объективно оценить уровень знаний студентов.

Ключевые слова: самостоятельная работа, формы и методы самостоятельной работы, облачная технология, Google-диск.

In the article the features of independent work of students using information and communication technologies, including cloud-based storage of information technology (cloud Google), offered the experience of creating and using methodological support and placing it on the cloud services store information to create optimal conditions for the organization of independent work. The proposed system allows you to fully consider the course material, to form a system of scientific concepts and objectively assess the level of academic performance of students.

Key words: independent work, forms and methods of self-study, cloud technology, Google-disk.